

«Gammeldoktoren» – et godt liv på Glomdalsmuseet

Michael 2018; 15: 221–39.

«Gammeldoktoren» er en medisinhistorisk og kulturhistorisk utstilling på Glomdalsmuseet i Elverum etablert og drevet i et samarbeid mellom Hedmark legeforening og Glomdalsmuseet. Gjennom utstillingen i tablåer med tidsriktige innredninger, instrumenter og utstyr beskrives og fortelles distriktslegens/huslegens liv og virke i Hedmark i perioden 1850 til 1950.

«Gammeldoktoren» er en permanent medisinhistorisk utstilling på Glomdalsmuseet i Elverum. Utstillingens tema er «Distriktslegens/huslegens liv og virke i Hedmark i perioden 1850 til 1950».

Historien om «Gammeldoktoren»

Jubileumsutstilling

Historien om utstillingen startet i 1986. Den norske lægeforening ble stiftet i 1886 og 100-årsjubileet skulle markeres. Alle fylkesavdelinger i Den norske legeforening ble oppfordret til å markere jubileet i 1986. Styret i Hedmark legeforening ønsket, etter forslag fra distriktslege Kari Noer som var representant for de offentlige legene i styret, å lage en utstilling som kunne vise noe av det de eldre legene hadde stått for, hvilke arbeidsoppgaver de hadde og hva de hadde å hjelpe seg med. På denne måten ville styret hedre eldre leger som hadde gått foran i faget. En utstillingskomite ble oppnevnt med Kari Noer (1934–2013) som leder.

Det var nødvendig å finne et egnet utstillingslokale. Det ble tatt kontakt med Glomdalsmuseet, som den gang var et tradisjonelt regionalt folke-museum for Østerdalen og Solør. Museet var på leting etter nye oppgaver og stilte velvillig sitt galleri og kompetente museumsfaglige medarbeidere til

Figur 1: «Doktoren kommer hjem» malt av Gerhard Munthe (1849–1929). Hans far Christopher Pavels Munthe (1816–1884), distriktslege i Søndre Østerdalen distrikt fra 1845 til sin død i 1884, kommer hjem fra sykebesøk. Christopher Munthe var en markant «Gammeldoktor». Han hadde kontor og bolig på sin vakre eiendom Alfheim.

disposisjon, – kurator Svein E. Ødegaard og utstillingsleder Tone Kveim Låte.

Det var av betydning for beslutningen om å sette opp en slik utstilling at Kari Noer visste hun hadde tilgang til en del eldre utstyr etter sin svigerfar Gunnar Noer og sin forgjenger i distriktslegestillingen i Brandval, Lorentz Bull. Da det ble kjent at Hedmark legeforening og Glomdalsmuseet arbeidet med en slik utstilling, kom det henvendelser fra flere kolleger om legetutstyr, instrumenter og annet de hadde etter avdøde distriktsleger. Det ble fem travle måneder for Utstillingskomiteen og Glomdalsmuseets medarbeidere. Det var stor entusiasme og arbeidsinnsats. Interessant var det å registrere hvor nødvendig det var for et godt resultat å ha både museumsfaglig og medisinfaglig kompetanse. Arbeidsform og tilnærming til problemstillinger var forskjellig. Medisinere er gjerne beslutnings og handlingsorienterte, mens museumskompetansen lever mer under evighetens vinkel.

Utstillingen «Legens arbeid gjennom 100 år» ble åpnet 23. september 1986.

Figur 2: Utstillingsplakat. Bildet viser Morten Dedekam Harboe (1852–1915), distriktslege i Trysil 1897 – 1909 som her opererer på sitt kontor.

(Foto: Otto Mejlender (1865–1944). Kommunelege og distriktslege i Trysil 1891–1921.)

Alle som hadde bidratt til utstillingen og andre interesserte ble invitert til åpningen. Det ble mange hyggelige tilbakemeldinger. Legeforeningens president ble meget begeistret for utstillingen og hadde følgende budskap: «dette må ikke pakkes vekk, – denne utstillingen må gjøres permanent. Søk legeforeningen om et større økonomisk beløp, – så skal vi hjelpe til med den økonomiske siden av saken, men arbeidet må dere gjøre selv.»

Utstillingen fikk meget god omtale i media, og den var godt besøkt i de seks uker den var oppe.

Fra jubileumsutstilling til medisinhistorisk museum

Før planlegging og realisering av en permanent utstilling kunne starte, måtte en finansiering være på plass. Det ble utarbeidet en prosjektbeskrivelse og plan for utstillingen. Søknad om økonomisk bistand med prosjektbeskrivelse og utstillingsplan ble sendt til Den norske legeforening og Hedmark legeforening. Glomdalsmuseet søkte midler fra Kulturrådet. Den norske legeforening ga kr. 350 000, Hedmark legeforening kr. 50 000 og Kulturrådet kr. 150 000.

En ny utstillingskomite ledet av Kari Noer og prosjektansvarlig fra Glomdalsmuseet Tore Lahn kunne starte arbeidet med realiseringen. Det var nødvendig med restaurering og vinterisolering av utstillingslokalene i «Steinbygningen» på museet, hvor 180 m² ble stilt til disposisjon. Dette var et omfattende arbeid som ble finansiert og utført innenfor museets egne ressurser og rammer.

Først i 1990 kunne utstillingskomiteen og prosjektansvarlig fra museet starte planlegging av selve utstillingen. Utstyr og instrumenter var da registrert og merket. Utstillingslokalene ble klargjort, og en prøveutstilling ble satt opp våren 1993. Utstillingskomiteen trodde den hadde god plass, men når ønsket fra museet og komiteen var å lage autentiske miljøer, ble det ikke plass til alle instrumenter og utstyr. Noe måtte legges i magasinet.

Åpning av utstillingen

Utstillingen ble åpnet to ganger. Første gang i forbindelse med landsmøtet i Den norske legeforening på Hamar 10. juni 1993. Professor Øivind Larsen holdt en inspirerende åpningstale, og Kari Noer redegjorde for utstillingens formål, – å dokumentere den innsats gammeldoktoren stod for, det samfunn han virket i og de hjelpemidler han hadde. Utstillingen var verken et redskapskabinett eller en samling rariteter, men en dokumentasjon og presentasjon i tidsriktige omgivelser av historien om gammeldoktorens liv og virke. Tema for utstillingen ble derfor: «Distriktslegens/huslegens liv og virke i Hedmark i perioden 1850 – 1950».

Den offisielle åpning fant sted 17. juni 1993. Den ble foretatt av helseminister Werner Christie. Til åpningen hadde han med en gave til utstillingen, en slede, restaurert og nymalt. Den hadde tilhørt distriktslege Alfred Selmer (1851–1919) og var blitt benyttet til sykebesøk i den tid han var distriktslege i Balsfjord legedistrikt. Utstillingen fikk nå navnet «Gammeldoktoren» og utstillingskomiteen ble til Utvalget for «Gammeldoktoren».

Drift, vedlikehold og utvikling

Utstillingen med instrumenter og utstyr er museets eiendom. Museet har ansvar for drift og vedlikehold. Utvalget for «Gammeldoktoren» er rådgivere for museet i medisinfaglige og medisinhistoriske problemstillinger og pådrivere for videreutvikling av utstillingen.

Utvalget for «Gammeldoktoren» oppnevnes av Hedmark legeforening og medlemmene velges på årsmøtet for en toårsperiode, med mulighet for gjenvalg. Utvalget er ansvarlig overfor Hedmark legeforening for at utstillingen blir ivaretatt og fremstår etter intensjonene.

Utvalget har mange oppgaver. Det er å gi råd i medisinfaglige og medisinhistoriske spørsmål, å være rådgivere i registreringsarbeid og initiere for-

Figur 3: Brosjyre (2. utgave) med logo for Den norske legeforening og Glomdalsmuseet. Åpningstider for museet og utstillingen. (Foto: Erik Arnesen)

bedring og videreutvikling. Formidling av utstillingens «tema» er viktig. Utvalgets medlemmer har derfor omvisninger i utstillingen, holder foredrag om medisinhistoriske emner og skriver publikasjoner. Til utvalgets arbeid gir Hedmark legeforening årlig kr. 35 000. Dette benyttes til forbedringer og markedsføring av utstillingen og til å holde kontakt med det medisinhistoriske miljø i og utenfor Norge.

Brosjyre og plakat ble laget til åpningen av utstillingen. Brosjyren er senere revidert. Det ble finansiert av utvalget. Brosjyren har opplysninger om utstillingens tema, hvem den retter seg mot og samarbeidet mellom Glomdalsmuseet og Hedmark legeforening.

Utstillingen er åpen for publikum året rundt i museets åpningstid, hvilket medfører at den er godt besøkt.

Permanente utstillinger bør oppgraderes og fornyes etter en tid. Museet og Utvalget for «Gammeldoktoren» startet dette arbeidet høsten 2006. Museet hadde en utstillingsansvarlig kurator og utvalget for «Gammeldoktoren» var rådgivere. Den fornyede utstillingen ble åpnet 13. juli 2007.

Figur 4: Legekontoret. (Foto: Emir Curt)

Det ble nødvendig med revisjon og fornyelse av tekstplatene. Dette prosjektet ble fullført i 2014. Et ønske om engelsk oversettelse var kommet mange ganger, fordi museet har besøk av mange utenlandske gjester. De norske tekstene ble revidert og med profesjonell hjelp ble de oversatt til engelsk. Et lokalt mediefirma ble engasjert for design, digitaltrykk og produksjon. Prosjektet ble i sin helhet finansiert av utvalget og av Hedmark legeforening. Tekstplatene er merket med legeforeningens logo. De nye tekstplatene krevde god belysning, og Stiftelsen Glomdalsmuseet ga økonomisk bistand til en betydelig forbedring av denne.

Utstillingen

«Distriktslegens/huslegens liv og virke i Hedmark i perioden 1850 til 1950» er utstillingens tema. Den tematiske ramme for «Gammeldoktoren» er utstillingens styrke.

Tidsmessig er utstillingen avgrenset til tiden etter at de første legene kom til Hedmark på slutten av 1700-tallet og med hovedvekt på perioden 1850 – 1950, samspillet mellom helse og datidens vitenskapelige forutsetninger, kulturelle og sosiale forhold.

Ved vandring gjennom utstillingen får vi inntrykk av det medisinske liv, utdanning, videreutdanning, folkemedisin, familieliv, kulturliv, samfunns- liv og sosiale forhold, de medisinske utfordringer og mulighetene for å ta hånd om dem.

Figur 5: Nødvendig utstyr for sykebesøk. Gjennom bakdøren ser vi hvordan reiseklær og legekoffert er gjort klart. (Foto: Emir Curt)

Sentralt i utstillingen er «Gammeldoktorens» eget kontor fra 1920-årene, som vi kan se inn i fra forskjellige vinkler.

Her undersøkte og behandlet han sine pasienter, foretok små og store operasjoner, skrev sine medisinalberetninger og holdt orden på forskjellig statistisk materiale. På en liten laboratoriebenk undersøkte han blod, vevsprøver, spytt for tuberkelbakterier, puss for andre mikrober og urin for sukker, egghvite og puss. På en liten dispenseringsbenk kunne han klargjøre og tilberede medisiner fra råvarer han fikk fra apotek. Det var langt til nærmeste apotek.

«Gammeldoktoren» arbeidet gjerne en morgenøkt på kontoret, så var det sykebesøk og på kvelden igjen en kveldsøkt på kontoret. Sykebesøkene var hyppige, daglige og tok mye tid med hest og trille om sommeren og slede om vinteren. Da var det godt å ha ulveskinnsplags og store kjørestøvler. Legekofferten inneholdt utstyr for kirurgiske inngrep, fødselshjelp og for tanntrekking.

«Gammeldoktorens» medisinske forutsetninger for å utøve sin virksomhet er starten på vandringen rundt i utstillingen. Disse forutsetningene baserte seg på medisinsk vitenskap helt fra antikken og dens store læremester, Hippokrates, frem til «Gammeldoktorens» egen tid. Hippokrates' aforismer og hans berømte lege-ed henger på veggen i Biblioteket. En rikholdig bok-

Figur 5: Biblioteket. (Foto: Emir Curt)

Figur 6: Biblioteket med lesesalsplasser. (Foto: Emir Curt)

og tidsskriftsamling, håndskrevne forelesningsreferater, preparatsamling og et skelett i omgivelser som illuderer lesesalsplasser på Anatomisk institutt ved Universitetet i Christiania/Oslo gir oss mulighet til å reflektere over hvor viktig det var for gammeldoktoren å holde seg oppdatert om de medisinske fremskritt og mulighetene for det.

Figur 7: Folkemedisin (Foto: Emir Curt)

Det Kongelige Frederiks Universitet i Christiania ble opprettet i 1811 og Det medisinske fakultet i 1814. Legeutdannelsen kunne nå starte i Christiania. Tidligere måtte man til København for å bli lege.

I «Gammeldoktors» bibliotek finner vi blant mye annet interessant medisinstudent Fredrik Müllers (1870–1914) håndskrevne referater fra de 16 forelesningene professor i zoologi Georg Ossian Sars (1837–1927) holdt om Darwins lære ved Det Kongelige Frederiks Universitet vårsemesteret 1891. Descendensteorien provoserte så kraftig at Sars ikke fikk gjenta disse forelesningene. (1)

Folkemedisinen eksisterte i «Gammeldoktors» omgivelser. Det var «legeråd» og medisiner som folk kjente til, fra en tid da moderne medisin ikke fantes og det heller ikke var universitetsutdannede leger å henvende seg til. Det var det eneste tilbudet og ikke en form for alternativ medisin. I alle bygder og samfunn var det kloke koner og menn med slik kyndighet som var tillært eller arvet kanskje gjennom flere generasjoner. Det var blodigler, kopping og årelating (2). «Gammeldoktoren» måtte forholde seg til dette.

Skog- og jordbruk var de viktige næringsveiene. I «Gammeldoktors» tid hadde størstedelen av den mannlige befolkningen i Hedmark sitt arbeid

Figur 8: Skogsarbeidernes arbeidsforhold. Skogsarbeiderkoie med «Gammeldoktorsens» utstyr for behandling av skader. (Foto: Emir Curt)

Figur 9: Fødselshjelp. (Foto: Emir Curt)

Figur 10: Infeksjoner og epidemier. «Svartedauden», her illustrert ved Theodor Kittelsens (1857–1914) «Pesta», kommer til bygda. Koppevaksinasjonsattesten er datert 15. okt.1818. (Foto: Emir Curt)

Figur 11: Tuberkulosen. Verandaen på bygningen «Slottet» på Gjøsegården. Chr. Kroghs bilde «Syk pike» i bakgrunnen. (Foto: Emir Curt)

i skogen, mens kvinnene var hjemme og stelte gården, fødte og tok hånd om barn. Det å være skogsarbeider var ikke uten fare for sykdom og ulykker. Ofte var det nødvendig med lange og strabasiøse sykebesøk i tømmeraskogen for å stanse blødninger, spjelke brudd eller kanskje foreta amputasjoner (3).

Hjemmefødsel var det vanlige. I en monter vises nødvendig utstyr for en fødsel i kjøkkenet på en husmannsplass. Når jordmora stod fast, ble «Gammeldoktoren» tilkalt. Julie Bull, enke etter distriktslege Lorentz Bull (1878–1964) i Brandval, forteller hvorledes det var å være med mannen ut for å hjelpe til ved fødsler. Hun holdt parafinlampen, jordmora ga narkose med eter på maske og på kne foran pasienten forløste legen fosteret med tang. Jordmoras fødselsprotokoll var viktig dokumentasjon.

I «Gammeldoktorens» tid var infeksjoner og epidemier dominerende. Kopper, kolera, tyfus, difteri og meslinger opptrådte i epidemier. Kampen mot disse førte på forskjellig måte til endringer og tiltak. Sunnhetsloven av 1860 kom etter koleraepidemien i 1853, og la grunnlaget for det forebyggende helsearbeid i distriktene. Funn av bakterier førte til utvikling av vaksiner.

Distriktslege Andreas Christian Bull (1840–1920) beskriver i en medisinalberetning fra Sør-Odal 1868 en særegen epidemi som han diagnostiserte som *meningitis cerebrospinalis acuta*. Han behandlet 14 pasienter, 12 var

barn. Bull beskrev sykdommens ulike stadier, avmerket på et kart de enkelte sykdomstilfellene og sluttet av det at det her måtte være spredning av sykdommen ved kontakt med de syke. Legene hadde på den tiden ingen viten om at dette var *poliomyelitis*, og at dette var første gang en epidemi med poliomyelitt var beskrevet i Europa (4). Dette kartet med avmerking av de enkelte sykdomstilfelle vises i utstillingen.

Proteser for barn med lammelser i underekstremitetene etter *poliomyelitis* gjør inntrykk, likeledes hvorledes poliovaksinen, da den kom, hadde en dramatisk effekt på sykdomsforekomsten.

På 1800 tallet var tuberkulosen den store folkesykdommen. Sosiale forhold, trangboddhet, dårlig ernæring og slett hygiene var disponerende for utbredelsen. Legevitenskapen var nå kommet så langt at denne sykdommen kunne behandles. Sanatorieideen kom fra mellom-Europa; – frisk luft, god ernæring og hvile. Det ble bygget flere tuberkulosesanatorier og tuberkulosehjem i Hedmark omkring århundreskiftet.

Utstillingen viser et bilde av det første private tuberkulosesanatorium i Norge, «Gjøsegården» ved Vingersjøen i Kongsvinger, åpnet i 1894 av dr. Fredrik Jonassen (1866 – 1930). Han ble etter hvert en meget kjent tuberkuloselege. Den var i drift frem til 1942. Flere av Arnulf Øverlands (1889–1968) dikt er skrevet her. Arbeiderbevegelsens ideolog Kyrre Grepp (1879–1922) hadde flere opphold på «Gjøsegården». (5)

Gjennom vinduer ser vi inn på instrumenter og utstyr fra Mesnalien sanatorium. Det er utstyr til røntgenfotografering, gjennomlysning og

Figur 12: Kirurgiske instrumenter. (Foto: Emir Curt)

Figur 13: Øyesykdommer. (Foto: Emir Curt)

pneumothoraxbehandling. Røntgebilder viser tuberkulose i lunger, nyrer og skjelett og resultater av kirurgisk behandling.

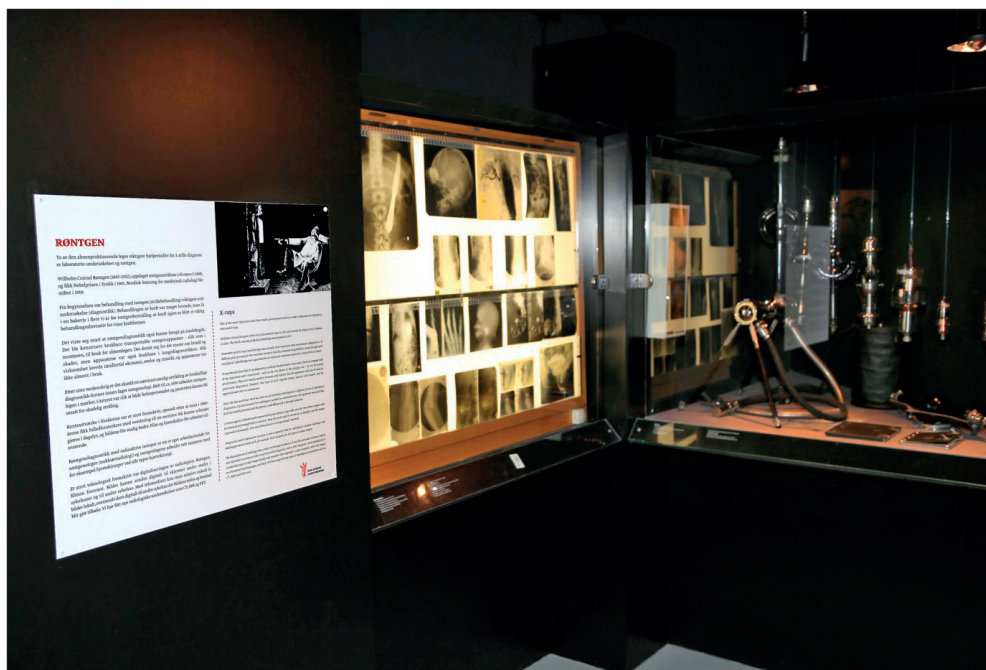
Kirurgiske instrumenter og hjelpemidler forteller historien om gammeldoktorens store kyndighet. Kniver og nåler ble slipt på bryne og lærreim. Her finnes også noen delikate instrumenter, de eldste med ibenholt og elfenbensskaft. De kunne selvfølgelig ikke steriliseres ved koking. Antakelig ble de vasket, flambert og tørket av med sprit.

Utstyr for undersøkelse og behandling av øre-nese-hals- sykdommer/ lidelser er samlet i en egen monter.

Øyet og øyesykdommer har en egen monter. Her er en fin gammel brillesamling og undersøkelses- og behandlingsutstyr for øyelidelser, måling av trykk i øyet og korrigering av syn.

Et bærbart røntgenapparat fra 1917, flittig brukt av distriktslege Otto Queseth (1874–1966) i Grue, er utstilt sammen med røntgenbilder på glassplater og film av diverse skader og lidelser. Dette bærbare røntgenapparatet har ikke røntgenutstyrsprodusenten Siemens AS i sitt museum!

Sinnsykes behandling og forpleining er illustrert med en brisk og en blikktallerken i en oppmurt kjeller. Mange hadde det slik når de var i for-

Figur 14: Røntgen. (Foto: Emir Curt)

pleining rundt om på gårdene. Noen av dem kunne yte praktisk arbeid når de var i bedre faser.

Omtalt og illustrert er også barnearbeid og en gryende yrkesmedisin.

En monter viser doktorfruen Ragnhild Mejlender med sønnen på armen. I bakgrunnen distriktslege Otto Mejlender sammen med en kollega i hyggelig lag i stuen med en «toddy» eller kanskje var det «punsj». Veggene er dekket av bilder fra distriktslege Otto Mejlenders liv i Trysil. «Gammeldoktorens» hustru hadde mange oppgaver. Hun var hustru, mor, sekretær, telefonvakt, fødselshjelper og sykepleier.

Figur 15: Familielivet og doktorfruen.
(Foto: Emir Curt)

Utstillingen avsluttes med «Reservedelsmennesket», et skjelett med de mulige reservedeler som finnes i dag. Det illustrerer mulighetene i dag til forskjell fra hvorledes det var i «Gammeldoktorens» tid.

Et moderne legekontor på motsatt side av «Gammeldoktorens» kontor, gir mulighet for refleksjon over hva gammeldoktoren kunne og måtte gjøre på sitt kontor og hva legen i dag gjør på sitt.

Apoteket

«Apoteket» er en farmasihistorisk utstilling som ble åpnet samtidig med «Gammeldoktorutstillingen» og beliggende nær denne i «Steinbygningen». Sammen med «Gammeldoktoren» er den Glomdalsmuseets helsehistorie-samling.

«Apoteket» består av tre deler: Offisinet med resepturen fra Rena gamle apotek, bygd i 1902, – et apoteklaboratorium fra ca. 1960 med inventar hovedsakelig fra Apoteket «Ørnen» og «Svaneapoteket» i Gjøvik, og den tredje delen er en drogesamling bestående av 400 droger (i sin tid Nordens største). Drogene var en samling til undervisningsbruk, brakt til Rena apotek av apoteker Daae. (det var hans private samling). Han bestyrte apoteket i tiden 1937 – 1955.

Glomdalsmuseet mottok Rena apotek i 1968. Først i 1993 så museet seg i stand til å sette opp innredningen slik den nå står. Det opprinnelige rommet og inngangspartiet fra Rena apotek er rekonstruert for denne utstillingen.

Figur 16: Offisinet i Rena apotek slik det var frem til 1961. (Foto: Emir Curt)

*Figur 17: Resepturen i Rena apotek slik det var frem til 1961.
(Foto: Emir Curt)*

Apotekhagen er et utendørs hageanlegg i tilknytning til bygningen hvor utstillingene er. Den rommer ca. 100 medisinske planter med tilknytning til apotekdrift og folkemedisin og stelles av en planteinteressert gruppe i Elverum hagelag.

Museets farmasihistoriske konsulent knyttet til denne utstillingen, er med i utvalget for «Gammeldoktoren».

Audioguide

Glomdalsmuseet besluttet våren 2012 å gå til anskaffelse av audioguide. Denne beslutning ble sterkt støttet også økonomisk av utvalget for «Gammeldoktoren». Gammeldoktorutstillingen skulle være pilotprosjekt. Et manus ble utarbeidet. Ved de enkelte utstillingsvinduer samtaler og kommenterer distriktslege Otto Mejlender og hans hustru Ragnhild hva de ser i disse vinduer av utstyr og instrumenter. De forteller historier fra eget levnet liv.

Mejlender har publisert mange historier fra sin tid som distriktslege i Trysil (1891 til 1921). Han var en ivrig fotograf og mange av hans bilder henger i utstillingen. Han kjøpte tidlig bil som transportmiddel til sykebesøk i distriktet. Æresmedlem av Kongelig Norsk Automobilforbund var han også.

Audioguiden var klar til bruk for publikum fra 26. mai 2013. Erfaringen er god med bruk av den.

Magasinet og boksamlingen

I tillegg til det som ble gitt til arbeidet med den opprinnelige utstillingen fra tidligere distriktslegers familier, er det i årene etter stadig kommet gaver i forbindelse med opprydding etter avdøde leger. Det er både instrumenter, utstyr og bøker. Dette blir oppbevart i magasinet til «Gammeldoktoren» og i bibliotekets bokmagasin. De siste to årene har utvalget sammen med museets fagpersonell ryddet opp i magasinene og registrert instrumenter og utstyr i registreringssystemet Primus, fotografert utstyr og instrumenter for så å kunne legge det ut på Digitalt Museum. Opprinnelig hadde utstillingskomiteen en «3-regel» – ett instrument i utstillingen, ett i Magasinet og ett til utlån. Vi har nok etter hvert fått flere enn tre av noen instrumenter og utstyr. Fortsatt kommer det forespørsler om vi har interesse av gammelt legeutstyr.

Aktuelle prosjekter

Utvalget arbeider nå med:

- Utvidelse og oppjustering av «Apoteket»
- «Mini-utstilling» i Glomdalsmuseets ekspedisjon, «Gammeldoktorens utvalgte», – et instrument, utstyr eller en «Gammeldoktor» som omtales og settes opp i en monter i museets ekspedisjon for 3–4 måneder og på museets nettside.

«Gammeldoktorens» forhold til Glomdalsmuseet og Nasjonalt Medisinsk Museumsnettverk

Utvalget for «Gammeldoktoren» og Hedmark legeforening har hatt et godt samarbeid med Glomdalsmuseet til gjensidig glede og nytte. Det museumsfaglige og det medisinfaglige er to ulike tilnærminingsformer som kan utnyttes til beste for de oppgaver som skal løses. Ved å være knyttet til et museum, får man nytten av museets åpningstider og dets øvrige infrastruktur.

Vi har hatt stor glede av å være knyttet til Nasjonalt Medisinsk Museumsnettverk og ser frem til videreføring av det. Vi hadde stor glede av å kunne arrangere et «Vårseminar» i dette nettverket i 2010.

Glomdalsmuseet

Da Hedmark legeforening tok kontakt med Glomdalsmuseet i 1986, var museet et tradisjonelt regionalt folkemuseum for Østerdalen og Solør.

I dag er Glomdalsmuseet:

- friluftsmuseum. Det tredje største folkemuseum i Norge med 93 antikvariske bygninger,
- medisinhistorisk museum,

Figur 18: Hovedbygningen med kontorfløy og inngang. (Foto: Emir Curt)

- militærhistorisk museum,
- det har nasjonalt ansvar for tater-/romanifolkets historie, og det har regionalt ansvar for innvandrerhistorien: skogfinnene, sørsamene, taterne, og nå de flerkulturelle innvandrere i Hedmark.

Hedmark legeforening og «Glomdalsmuseet» har siden 1986 hatt et spennende og gjensidig berikende samarbeid og konklusjonen vår er at «Gammeldoktoren» lever et godt liv på Glomdalsmuseet.

Litteratur

1. Noer K. Fra Gammeldoktorens arkiver. *Tidsskr Nor Lægeforen* 1999; 119: 1205
2. Bø O. *Folkemedisin og lærd medisin*. Oslo: Det Norske Samlaget, 1972.
3. Bache T. Skogslegen og koiefolket. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2001; 121: 1082-3.
4. Bache T. Andreas Christian Bull (1840 – 1920) og hans kartlegging av poliomyelitt. *Tidsskr. Nor Lægeforen* 2000; 120: 3292-3.
5. Gjerstadberget K. *Sanatoriet*. Trysil: Trysil-forlaget, 2007.

Erik Arnesen
 Utvalget for «Gammeldoktoren»,
 Halvdan Lunds vei 2,
 2413 Elverum.
 eriarne@online.no